WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 14 kwietnia 2017 r.

ZP-KNPS.431.2.16.2017.EK

Pan
Sylwester Pajęcki
Dyrektor
Wrocławskiego Centrum Opieki
i Wychowania
Placówka nr 10

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniu 14 lutego 2017 roku do Wojewody Dolnośląskiego wpłynęło pismo – skarga od Mirosławy K. i Bogusława M. w sprawie nieprawidłowości w funkcjonowaniu Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania (WCOW) Placówki nr 10 we Wrocławiu, w dalszej części wystąpienia zwanej „Placówką".

Analiza treści pisma pozwoliła wyodrębnić zagadnienia wskazujące w opinii osoby zgłaszającej, na nieprawidłowości dotyczące m. in. :

- przestrzegania praw dziecka (m.in. przestrzegania prawa dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, przed stosowaniem przemocy fizycznej);
- uczestnictwa wychowanków w zajęciach pozalekcyjnych;
- udziału wychowanków w zajęciach specjalistycznych;
- spędzania czasu wolnego;
- kontaktów wychowanków z rodziną;
- stosowanych metod wychowawczych;
- kwalifikacji pracowników;
- opieki dziennej i nocnej nad wychowankami (grafiki dyżurów);
- wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci (w tym do stanu zdrowia dziecka).

Równocześnie zwrócono się do Prezydenta Miasta Wrocławia o zbadanie zarzutów dotyczących nieprawidłowego zarządzania Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania

(zwanego dalej Centrum) przez Dyrektora i Wicedyrektora, a także do Okręgowego Inspektora Pracy o zbadanie nieprawidłowości w zakresie przestrzegania prawa pracy.

W związku z powyższym, w dniach 7-10 marca 2017 roku została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym we Wrocławskim Centrum Opieki i Wychowania Placówce nr 10 na podstawie Zarządzenia Wojewody Dolnośląskiego Nr 48 z dnia 1.03.2017 r. oraz upoważnień Nr: ZP-KNPS.0030.152/17, ZP-KNPS.0030.153/17, ZP-KNPS.0030.154/17 wydanych z upoważnienia Wojewody Dolnośląskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu w dniu 2 marca 2017 r. Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów w składzie: Edyta Kubicka – starszy inspektor wojewódzki – przewodnicząca zespołu, Honorata Borowiec – starszy inspektor wojewódzki – kontroler, Magda Saska – inspektor wojewódzki - kontroler. Kontrolę wpisano do Książki Kontroli pod numerem 24. W celu zgromadzenia informacji dających obraz funkcjonowania jednostki przeprowadzono rozmowy z pracownikami: dyrektorem, zastępcą dyrektora, wychowawcami, pedagogiem, psychologiem, pracownikiem socjalnym i z wychowankami Placówki Nr 10. Analizie poddano również dokumentację dotyczącą obszarów, do których wniesiono zastrzeżenia oraz inną obrazującą funkcjonowanie Placówki. Celem przeprowadzonego postępowania kontrolnego była ocena funkcjonowania jednostki w zakresie wniesionych zastrzeżeń: przestrzegania praw dziecka (ze szczególnym zwróceniem uwagi na m.in. przestrzeganie prawa dziecka do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, przed stosowaniem przemocy fizycznej), uczestnictwa wychowanków w zajęciach pozalekcyjnych, udziału wychowanków w zajęciach specjalistycznych, spędzania czasu wolnego, kontaktów wychowanków z rodziną, stosowanych metod wychowawczych, kwalifikacji pracowników, opieki dziennej i nocnej nad wychowankami (grafiki dyżurów), wyżywienia dostosowanego do potrzeb rozwojowych dzieci (w tym do stanu zdrowia dziecka). Ponadto, podczas kontroli dokonano wizji lokalnej Placówki, zapoznano się z jej organizacją i sposobem funkcjonowania.

Podjęte czynności kontrolne polegały m.in. na sporządzeniu protokołów ustnych oświadczeń złożonych kontrolującym przez Dyrektora Placówki, oświadczeń pisemnych Dyrektora oraz notatek z rozmów z pracownikami i z podopiecznymi. Dodatkowo, odebrano za potwierdzeniem kserokopie dokumentacji dotyczącej grafików pracy, zajęć przeprowadzanych przez specjalistów, skierowań.

Funkcję Dyrektora Placówki pełnił Sylwester Pajęcki odpowiedzialny za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności Placówki podlegającej kontroli wydaje się

ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, a jej uzasadnieniem jest ustalony stan faktyczny i prawny.

Wrocławskie Centrum Opieki i Wychowania Placówka Nr 10 z siedzibą przy ulicy Borowskiej 181-187 we Wrocławiu działa na podstawie decyzji Wojewody Dolnośląskiego nr PS-IS.9423.15.2011 z dnia 7 lutego 2011 r., zmienionej decyzjami nr.: PS-IS.0423.18.2012 z dnia 15 listopada 2012 r., PS-IS.9423.2.2013 z dnia 26 lutego 2013 r., PS-IS.9423.61.2014 z dnia 13 października 2014 r., PS-IS.9423.16.2015 z 30 października 2015 r. Placówka łączy zadania socjalizacyjne i interwencyjne, a regulaminowa liczba miejsc wynosi 30. Zgodnie z zapisami § 4 pkt 3 Regulaminu Organizacyjnego jednostki „Placówka posiada 30 miejsc: trzy grupy po 10 miejsc". W trakcie kontroli stwierdzono, że podział ten nie obowiązuje. Zgodnie z podziałem pięter w budynku są wyodrębnione: tzw. grupa interwencyjna na II piętrze (14 łóżek + 2 łóżka w pokoju interwencyjnym) oraz grupa tzw. socjalizacyjna na I piętrze (19 łóżek). Ponadto na podstawie przeprowadzonej wizji lokalnej stwierdzono następujący rozkład pomieszczeń:

PARTER:

- część administracyjna: sekretariat, dwa gabinety dyrektorów (w tym zastępcy), gabinet kierownika specjalistów (dla całego Centrum), gabinet koordynatora wszystkich placówek wchodzących w skład WCOW, pokój socjalny, toaleta, pokój specjalistów dla piętra II (pedagog, psycholog, pracownik socjalny), 2 pomieszczenia magazynowe, pokój specjalistów dla placówek z ul. Gazowej i z ulicy Legnickiej, pokój specjalistów dla placówek z ulicy Kołłątaja i z ulicy Podwale), pomieszczenie gospodarcze, stołówka, kuchnia, duży hall wyposażony w stół pingpongowy.

I PIĘTRO:

Część bez dzieci:

- dwa pokoje odwiedzin (w każdym 3 kanapy, 3 stoliki, 3 pufy, dywan);
- pokój pielęgniarek obsługujących Placówkę nr 10 i pozostałe placówki WCOW;
- część w remoncie: sala – siłownia, magazynek z meblami, łazienka;
- pokój psychologa do prowadzenia zajęć (kanapa, stolik, biurko, dywan);
- WC dla pielęgniarek;
- WC dla odwiedzających;
- magazynek odzieżowy;
- pralnia;

- szatnia dla dzieci

Część dla dzieci:

- pokój wychowawców;
- pokój wychowanków (duży regał, 3 łóżka, brak biurka i krzeseł) – na dzień kontroli w tym pokoju nikt nie mieszkał;
- pokój wychowanków (3 łóżka, 2 szafki, 1 szafa, regał, brak biurka i krzeseł);
- pokój wychowanków (3 łóżka, 3 szafki, 1 szafa, stolik i krzesło, 2 wieszaki na ubrania);
- aneks kuchenny z pełnym wyposażeniem;
- pokój rekreacyjny (2 kanapy, 2 regały, 2 fotele, 2 szafki, TV);
- WC dla chłopców (prysznic, umywalka, toaleta);
- magazynek;
- WC personelu;
- WC dziewcząt (2 zlewy, prysznic, toaleta);
- magazynek grupowy;
- magazynek ubraniowy;
- pokój wychowanków (3 łóżka, 2 łóżka piętrowe, regał z szafą i szufladami, 2 szafki wiszące, stolik bez krzeseł);
- pokój nauczania indywidualnego;
- pokój wychowanków (3 łóżka, 1 szafa, 2 szafki, 1 biurko i 2 krzesła, pufa, 1 małe biurko);
- pokój wychowanków (2 łóżka piętrowe, 2 szafki, 1 szafa, 1 stolik i krzesło);
- pralnia, suszarnia.

II PIĘTRO:

- pokój specjalistów dla dzieci z I piętra (pedagog, psycholog, pracownik socjalny);
- pokój terapeutyczny;
- sala doświadczania świata;
- sala terapeutyczna (wyposażona w sprzęt „Biofeedback";
- WC 2x dla personelu;
- sala komputerowa;
- WC 2x (zamknięte);
- sala multimedialna;
- aneks kuchenny (nieczynny);

- pokój wychowanków (2 łóżka, biurko i 2 krzesła, szafki);
- pokój wychowanków (3 łóżka, 2 szafy, szafka, brak biurka i krzeseł);
- siłownia;
- pralnia z suszarnią , WC, magazynek mały, magazynek odzieżowy);
- pokój wychowawców (z zainstalowanym monitoringiem);
- pokój interwencyjny (2 łóżka, 2 szafki, biurko, szafa);
- pokój wychowanków (3 łóżka, 2 szafy, biurko, krzesło, szafa);
- pokój wychowanków (3 łóżka, szafa, biurko, 2 szafki);
- pokój rekreacyjny (TV, stół, 2 kanapy);
- aneks kuchenny (pełne wyposażenie);
- łazienka dziewcząt (prysznic, umywalka, WC, zlew);
- łazienka chłopców (prysznic, umywalka, WC, zlew);
- WC wychowawców, magazynek środków czystości.

Pokoje dzieci są wyposażone skromnie, bez ozdób. Żadne z dzieci nie uskarżało się na wystrój pokoi, a wychowawcy zgodnie oświadczyli, że wszelkie próby związane z ocieplaniem wizerunku tych pomieszczeń nie przynoszą efektów, ponieważ ozdoby, również firanki czy dywaniki są niszczone. Pomieszczenia wspólne – świetlice, pokoje terapeutyczne, pokój nauki indywidualnej są bardziej przyjazne, lepiej wyposażone i przytulniejsze. Podczas kontroli zwrócono również uwagę na łazienkę wychowanków, szczególnie chłopców z II piętra, która w opinii kontrolujących wymaga remontu (szczególnie kaloryfer wymaga zabezpieczenia i odnowienia). (Dowód, akta kontroli str. 48-51)

Z uzyskanych podczas kontroli informacji wynika, że do Placówki nr 10 przy ul. Borowskiej są przywożone lub przyprowadzane dzieci z innych placówek działających w ramach WCOW: z Placówki nr 3,11,12,13,14, ponieważ system pracy tych placówek przewiduje ich zamykanie od godziny 8.00 do 12.00 lub 13.00 lub 14.00. Zatem wszyscy wychowankowie Placówki nr 3,11,12,13,14, którzy w godzinach przedpołudniowych z różnych powodów nie idą do szkoły lub wcześniej kończą naukę, oczekują na otwarcie swojej placówki w Placówce nr 10. W sytuacjach bardzo kryzysowych (np. wysoka gorączka wychowanka) jest możliwość uruchomienia dyżuru w danej placówce. Jak oświadczyli wychowawcy z Placówki nr 10, nigdy nie wiadomo ile będzie rzeczywiście dzieci pod ich opieką. (Dowód, akta kontroli str. 56, 172)

Z wykazu dzieci wynika, że ich liczba na dzień kontroli wynosiła 32. Wśród nich było 14, którzy na stałe przebywają w młodzieżowych ośrodkach socjoterapii lub wychowawczych, a siedmioro (spoza listy) wychowanków właśnie jest lub było przekierowanych do docelowych placówek. Przedstawiono skierowania dla tych dzieci wydane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu z dnia 6 marca 2017 r. (data wpływu do WCOW 7.03.2017 r.) do innych placówek działających w ramach Centrum. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora jednostki, wśród czternastu placówek wchodzących w skład Wrocławskiego Centrum Opieki i Wychowania, do dwóch – do Placówki nr 1 (ul. Lekcyjna 29) i Placówki Nr 10 (ul. Borowska 181-187) przyjmowane są przede wszystkim dzieci z interwencji (posiadające postanowienia sądowe), dowiezione przez policję, uciekinierzy, doprowadzeni przez rodziców, również z postanowieniami sądowymi. Dopiero po przeprowadzeniu wstępnej oceny sytuacji dziecka, są one na podstawie skierowania z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrocławiu umieszczane w docelowych placówkach. W trakcie kontroli stwierdzono, że powyższa zasada nie dotyczy wszystkich wychowanków. Są bowiem i tacy, którzy przebywają w Placówce nr 10, ponieważ zostali przekierowani do niej z innych placówek wchodzących w skład WCOW lub też tacy, którzy tam docelowo pozostają. Na dzień 10 marca 2017 r. było 8 wychowanków przekierowanych z innych placówek, z Placówki nr 13 (czworo) i z Placówki nr 4 (czworo). Jako powód przeniesienia tych wychowanków wskazano: długotrwałe ucieczki, pobyt w MOS, pobyt z rodzeństwem, potrzebę wzmożonego wsparcia specjalistów, umieszczenie w Centrum Neuropsychiatrii „Neuromed" (który właśnie rozpoczął swoją działalność, zajmuje wyodrębnione skrzydło budynku przy ul. Borowskiej 181-187). Na podstawie oświadczenia Dyrektora stwierdzono, że jest także 5 wychowanków w Placówce nr 10, których 9 rodzeństwa przebywa w innych placówkach WCOW:

1. Jedna siostra Sandry S. przebywa w Placówce Nr 4;
2. dwójka rodzeństwa Jakuba W. – brat i siostra przebywa w Placówce Nr 11, a kolejna siostra w Placówce nr 12 (tak wynika z oświadczenia Dyrektora, akta kontroli str. 82), natomiast z listy dzieci otrzymanej podczas kontroli, akta kontroli str. 73 wynika, że jedna siostra przebywa w Placówce nr 11, druga w Placówce nr 12, a brat jest w Palcówce nr 10;
3. siostra Maksymiliana S. przebywa w Placówce nr 13; (tak wynika z oświadczenia Dyrektora, akta kontroli str. 82), natomiast z listy dzieci otrzymanej podczas kontroli, akta kontroli str. 73 wynika, że ta siostra przebywa w Placówce nr 12;

4. dwójka rodzeństwa Huberta W. przebywa w Placówce nr 3, a jeden brat w Placówce nr 1 (tak wynika z oświadczenia Dyrektora, akta kontroli str. 82), natomiast z listy dzieci otrzymanej podczas kontroli, akta kontroli str. 73 wynika, że jeden brat jest w Placówce nr 1, drugi brat jest w Placówce nr 3, a trzeci w Placówce nr 10 .
5. brat Krystiana K. przebywa w Placówce nr 7 (tak wynika z oświadczenia Dyrektora, akta kontroli str. 82), natomiast z listy dzieci otrzymanej podczas kontroli, akta kontroli str. 76 wynika, że ten brat jest w Placówce nr 10.

Na liście dzieci ponadto figuruje jeszcze dwójka dzieci posiadających: w pierwszym przypadku trójkę rodzeństwa w innej placówce (Eryk. K.), w drugim przypadku jednego brata w innej placówce (Kacper Ł). Do tych rodzeństw nie było odniesienia w oświadczeniu Dyrektora.

Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora, rozdzielanie rodzeństwa ma związek z sytuacją prawną dzieci, relacjami pomiędzy nimi, ich wiekiem, specyficznymi problemami zdrowotnymi. Jednocześnie oświadczono, że są zabezpieczone kontakty pomiędzy rodzeństwem, przy okazji wspólnych imprez i przepustek do domów rodzinnych. Zwrócono także uwagę, że trójka dzieci umieszczonych w Placówce nr 10 ma mniej niż 10 lat, zostały one umieszczone ze względu na starsze rodzeństwo lub z powodów zdrowotnych (oczekiwanie na przyjęcie do Neuromed). (Dowód, akta kontroli str. 72-79, 81, 82)

Zdarzają się też sytuacje, szczególnie dotyczy to wychowanków przebywających w MOS i MOW, że w związku z ich rzadkim urlopowaniem do Placówki nr 10, nie mają oni w niej swojego stałego miejsca i podczas pobytu przydzielane są im łóżka, tam gdzie są akurat wolne. Nie dotyczy to wychowanków, którzy uczą się w Szkole Specjalnej w Dobroszycach i tam przebywają w ciągu tygodnia. (Dowód, akta kontroli str. 167, 171,174)

Podczas kontroli przeanalizowano sytuację 5 wychowanków przebywających w Placówce nr 10. Skupiono się na ich skierowaniach i prześledzono ich ruch pomiędzy poszczególnymi Placówkami WCOW lub innymi:

1. Radosław S. – zgodnie z postanowieniem Sądu z dnia 24.06.2014 r. (syg. Akt Opm 73/07) umieszczony w trybie natychmiastowym na czas trwania postępowania w pieczy zastępczej, skierowanie z dnia 11.07.2014 r., z którego wynika, że dziecko z dniem 2.07.2014 r. zostało przyjęte do Palcówki przy ul. Lekcyjnej 29. Następnie chłopiec na podstawie kolejnego postanowienia z dnia 29.09.2014 r. powrócił do domu rodzinnego. Postanowieniem z dnia 9.06.2015 r., syg. Akt III Nsm321/15, przyjęty został w dniu 9.07.2015 r. do Placówki nr 1 przy ul. Lekcyjnej, skierowanie z dnia 27.07.2015 r.

Następnie wydano kolejne skierowanie z dnia 30.09.2015 r., że od dnia 09.09.2015 r. chłopiec będzie przebywał we WCOW Placówce nr 1 przy ul. Borowskiej, a następnie w związku ze zmianą numeru Placówki, wydano nowe skierowanie z dnia 18.05.2016 r., że od dnia 18.05.2016 r. będzie on wychowankiem Placówki nr 10 przy ul. Borowskiej (czyli tej samej co poprzednio).

2. Natalia S. – przyprowadzona do Placówki przez kuratora w dniu 31.03.2016 r. i umieszona tam interwencyjnie na podstawie skierowania z dnia 18.04.2016 r. – ze wskazaniem, że przebywa w Placówce nr 10 od 31.03.2016 r. Następnie zostało wydane nowe skierowanie w dniu 13.06.2016 r., że dziewczyna na podstawie postanowienia z dnia 14.04.2016 r. przebywa w Placówce nr 10 od dnia 6.05.2016 r.
3. Marek K. – przyprowadzony w dniu 14.12.2012 r. do Placówki przez policję, (w karcie przyjęcia dziecka nie wskazano numeru placówki, jest natomiast logo WCOW Lekcyjna 29). Umieszczony na podstawie skierowania z dnia 23.01.2013 r. w którym wskazano, że chłopiec od 14.12.2012 r. jest w Placówce przy ul. Lekcyjnej 29. W tym czasie chłopiec fizycznie nie przebywał w Placówce, ponieważ był uczniem MOS i na czas nauki przebywał w internacie, a dni wolne spędzał w domu. Następnie skierowaniem z dnia 16.01.2015 r. umieszczony od dnia 8.01.2015 r. w Placówce nr 3 przy ul. Kasztelańskiej 7/10 (na podstawie postanowienia nr III Nsm 727/12 z 17.12.2014 r.). W dniu 12.03.2015 r. Dyrektor jednostki zwrócił się do MOPS o przekierowanie chłopca do Placówki nr 1 przy ul. Lekcyjnej, w związku z tym na podstawie nowego skierowania z dnia 27.03.2015 r. (na podstawie ww. postanowienia) chłopiec został z dniem 1.04.2015r. umieszczony w Placówce przy ul. Lekcyjnej. Następnie Dyrektor jednostki pismem z dnia 1.09.2015 r. zwrócił się do MOPS o przekierowanie chłopca do Placówki nr 10 przy ul. Borowskiej. W tym zakresie w dniu 30.09.2015 r. wydane zostało skierowanie, chłopiec z dniem 09.09.2015 r. umieszczony został w Placówce przy Borowskiej. Następnie Dyrektor jednostki zwrócił się w dniu 23.03.2016 r. do MOPS o przekierowanie chłopca do Placówki nr 13 przy ul. Kołłątaja. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora to przekierowanie związane było z poprawnym funkcjonowaniem chłopca w Placówce przy ul. Borowskiej i była to decyzja zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. W tym zakresie w dniu 30.03.2016 r. zostało wydane skierowanie, chłopiec od 23.03.2016 r. umieszczony został w Placówce nr 13. Następnie w dniu 28.11.2016 r. Dyrektor ponownie zwrócił się do MOPS o przekierowanie chłopca do Placówki nr 10 przy ul. Borowskiej. W tym zakresie w dniu 14.12.2016 r. zostało wydane skierowanie, wychowanek od dnia 2.12.2016 r. został umieszczony w Placówce nr 10. Zgodnie

z oświadczeniem Dyrektora jednostki to przekierowanie chłopca wynikało ze złego funkcjonowania wychowanka i przebywania chłopca na stałej ucieczce, była to decyzja zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. (dowód, akta kontroli:145, 196-215).

4. Hubert W. – umieszczony w dniu 23.05.2016 r. w Placówce (bez wskazania w karcie przyjęcia do której, jest logo WCOW, ul. Lekcyjna 29) na podstawie postanowienia z 10.05.2015 r. nr Nsm 113/16 i skierowania z dnia 31.05.2016 r., w którym wskazano Placówkę nr 1 przy ul. Lekcyjnej 29. Następnie na podstawie skierowania z dnia 12.08.2016 r. wychowanek został umieszczony z dniem 12.08.2016 r. w Placówce nr 10 przy ul. Borowskiej. Jako uzasadnienie przeniesienia wskazano konieczność realizowania obowiązku nauki na Oddziale w Neuromed przy ul. Borowskiej.
5. Patryk S. – umieszczony 31.05.2010 r. na podstawie postanowienia nr R III Nsm 67/10 z 22.04.2010 r. w Placówce przy ul. Lekcyjnej, następnie na podstawie skierowania z dnia 8.01.2016 r. umieszczony z dniem 8.01.2016 r. w Placówce nr 10 przy ul. Borowskiej.

(Dowód, akta kontroli: 72, 146)

Podczas kontroli zweryfikowano informacje odnośnie łamania praw dziecka. Wychowawcy i wychowankowie zgodnie stwierdzili, że zdarzył się incydent ze strony jednego z wychowawców w stosunku do wychowanka. Dziecko poinformowało o zdarzeniu innych wychowawców, którzy na tę okoliczność sporządzili notatkę i przekazali ją kierownictwu jednostki. W związku z tym powołany został zespół, którego zadaniem było zbadanie sprawy i ustalenie planu działania w stosunku do wskazanego pracownika. Zespół działał pod nadzorem radcy prawnego WCOW. Po przeprowadzonym postępowaniu wyjaśniającym, zespół zdecydował o odsunięciu pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi, co też uczyniono. Obecnie zostało sporządzone wypowiedzenie stosunku pracy z pracownikiem, jednak z powodu jego długotrwałej nieobecności całe postępowanie przedłuża się. Żaden z pracowników nie stwierdził innych przypadków łamania praw dziecka, nie był również świadkiem niepokojących zdarzeń i nie był o takich informowany ze strony wychowanków. Również podopieczni, poza tą jedną sytuacją nie zgłaszali zastrzeżeń. Jako metody wychowawcze pracownicy najczęściej wskazali rozmowy wychowawcze oraz stosowany system kar i nagród.

(Dowód, akta kontroli str. 89, 166-168)

Podczas kontroli skupiono się także na organizacji czasu wolnego w Placówce nr 10. W tym zakresie rozmawiano z wychowankami, wychowawcami oraz przeanalizowano

dokumentację obrazującą ten obszar działania Placówki. W kręgu zainteresowania był czas wolny w ciągu tygodnia, w weekendy oraz w czasie ferii zimowych. Za organizację czasu wolnego odpowiedzialni są głównie wychowawcy z danej grupy wychowawczej. W dużej mierze od ich inwencji i zainteresowań zależy sposób spędzania tego czasu. Są też propozycje odgórnie załatwiane i przekazywane do wykorzystania do poszczególnych grup. W ciągu tygodnia jest niewiele tego czasu, są to wyznaczone godziny po odrobieniu zadań domowych. W tym czasie można się bawić, grać na komputerze, grać w piłkę na boisku, chodzić do siłowni, czytać, oglądać TV, wyjść poza placówkę (młodsi, poniżej 13 r. ż. tylko z wychowawcą), rozmawiać przez telefon lub zająć się swoimi sprawami. W weekendy najczęściej organizowane są wspólne wyjścia, są też do dyspozycji indywidualne wyjścia do miasta lub na przepustki do domów rodzinnych.

(Dowód, akta kontroli str. 176-188)

Z wypowiedzi dzieci i dorosłych wynika, że w tym roku nie było podczas ferii wyjazdów na zimowiska, był jednodniowy wyjazd do Rzeczki na narty dla wybranych osób. Ponadto wszyscy zgodnie oświadczyli, że było bardzo dużo atrakcji, a wśród nich wyjścia: do Mc Donalda, do Alei Bielany na zajęcia tworzenia „Wirtualnych Walentynek", do Bobolandii, do Skate Parku, do Looppy's World, do Planetarium, do kina, na łyżwy, na basen. Ponadto organizowane były na terenie Placówki zajęcia sportowe (turniej tenisa stołowego), plastyczne, kulinarne, konkurs „Mam talent". Należy zatem stwierdzić, że każdy wychowanek mógł skorzystać z wybranej i interesującej go formy spędzania czasu wolnego, mając do wyboru kilka różnych propozycji i tak też oświadczyły dzieci. Część dzieci podczas ferii była na przepustce w domu rodzinnym. Dzieci mają również możliwość uczestniczenia w różnych zajęciach pozalekcyjnych organizowanych w szkołach i innych instytucjach. Najczęściej nie chcą jednak skorzystać z tych propozycji. Nieliczni wymieniali zajęcia sportowe – siatkówkę, piłkę nożną (w ramach Klubu Sportowego – Odra Ratowice), zajęcia muzyczne w Szkole Muzycznej (wychowanka kontynuuje naukę gry na skrzypcach, którą rozpoczęła zanim trafiła do Placówki).

(Dowód, akta kontroli str. 176-188)

Z rozmów z wychowawcami oraz specjalistami wynika, że w Placówce przebywają bardzo zaburzone i często zdemoralizowane dzieci. Wszystkie wymagają pomocy specjalistów. Większość wychowanków jednak nie ma świadomości, jak również ochoty aby pracować nad sobą. Każde piętro obsługuje inny zespół specjalistów, jest to spowodowane specyfiką grup i przebywających w niej dzieci. Piętro drugie obsługują specjaliści, którzy

swoje biuro mają na parterze, jest to pedagog, psycholog, pracownik socjalny. Natomiast piętro I obsługują specjaliści, którzy swoje biuro mają na II piętrze. Są to pedagog, psycholog, pracownik socjalny oraz tzw. psycholog wspomagający. Ten ostatni praktycznie większość swojego czasu pracy spędza bezpośrednio przy dzieciach, w grupie I. Pozostali specjaliści zawsze w sytuacjach kryzysowych są do dyspozycji dzieci i pracowników, przeprowadzają rozmowy interwencyjne, wyciszające, edukujące. Ich rola oprócz pracy z dziećmi skupiona jest też na wspomaganiu, koordynowaniu i załatwianiu spraw związanych z poprawnym funkcjonowaniem dzieci (dowożenie na terapię dzieci, załatwianie im tej terapii, kontakty z różnymi instytucjami, itp.). Obecnie WCOW współpracuje z placówką medyczną „Neuromed", do której dzieci ze szczególnymi problemami są kierowane na naukę do szkoły lub na terapie. Specjaliści z Placówki cyklicznie, raz w tygodniu w wyznaczonym dniu o wyznaczonej godzinie, prowadzą tzw. „społeczności", podczas których omawiane są problemy dzieci, ich zachowania, są one wtedy również oceniane. Od października 2016 r. wprowadzono również do Placówki dwie terapeutki, które co poniedziałek przeprowadzają zajęcia z socjoterapii z wybraną grupą wychowanków. Każde dziecko ma prowadzoną przez specjalistów dokumentację – arkusze badań i obserwacji. Karty udziału w zajęciach specjalistycznych są również prowadzone dla wszystkich dzieci, ponieważ wszystkie wymagają pomocy. Również dla każdego dziecka specjaliści mają opracowane „indywidualne plany zajęć specjalistycznych", w których odnotowane są kierunki działań z dzieckiem i częstotliwość spotkań. Nie są to jednak zajęcia stałe, prowadzone według ściśle określonych grafików. Przeanalizowana dokumentacja wskazuje na systematyczne wpisy psychologa i pedagoga, odnoszą się one w większości do rozmów interwencyjnych, pogadanek po ucieczce, rozmów wychowawczych, bieżących trudności w funkcjonowaniu wychowanka, przestrzegania norm społecznych, wzmacniania zachowań pożądanych. Odnotowane są również zajęcia z seksuologiem, trening zastępowania agresji, zajęcia relaksacyjne. Wychowankowie w rozmowach potwierdzili uczestnictwo w tzw. „społecznościach", część również mówiła o rozmowach z pedagogiem lub psychologiem, a część twierdziła, że nie ma takich zajęć, pomimo że w dokumentacji były one odnotowane. Dzieci akcentowały głównie zajęcia o charakterze stałym i cyklicznym, natomiast wszelkiego typu „rozmowy z psychologiem lub pedagogiem" (te interwencyjne, jak i prowadzone z inicjatywy dzieci) nie są przez nich postrzegane jako zajęcia specjalistyczne. W przypadku jednego ze specjalistów przekazał on w październiku 2016 r. wychowawcom grafik pracy z dziećmi, natomiast się z niego nie wywiązał.

Obecnie w Placówce nr 10 jest 12 wychowanków (na 32 wszystkich, zgodnie z listą), którzy są pod opieką psychiatry. Siedmioro z nich jest konsultowanych według potrzeb. Indywidualne konsultacje seksuologiczne ma dwójka wychowanków, neurologiczne zgodnie z potrzebami – trójka wychowanków, a na warsztaty seksuologiczne uczęszcza 7 wychowanków.

Specjaliści są również zobligowani do organizowania szkoleń i spotkań dla kadry, w celu doskonalenia warsztatu ich pracy oraz podnoszenia kompetencji zawodowych pracowników. Plany takich szkoleń są zaplanowane na każdy rok szkolny.

Podsumowując należy stwierdzić, że mało widoczna przez dzieci praca specjalistów, a przede wszystkim nie przynosząca w krótkim czasie sukcesów, wynika z charakteru Placówki, ciągłej rotacji wychowanków, małej ich motywacji do pracy nad sobą, ich bardzo trudnej i ciągle zmieniającej się sytuacji życiowej. Pomimo stosunkowo licznej kadry specjalistów, ogrom dokumentacji prowadzonej przez nich oraz innych obowiązków, wynikających z ich stanowiska pracy powoduje, że są oni w mniejszym stopniu skupieni na bezpośredniej pracy z dzieckiem (poza psychologiem wspierającym).

(Dowód, akta kontroli str. 109 – 141, 171)

Wszyscy wychowankowie mają umożliwione kontakty z rodziną dalszą lub bliższą, w sytuacji gdy nie jest to zabronione przez sąd. W dokumentacji dzieci znajdują się karty odwiedzin, w których odnotowywane są wszystkie kontakty z bliskimi. Dodatkowo każdy rodzic ma obowiązek podpisać oświadczenie w przypadku zabrania dziecka na przepustki. Dzieci potwierdziły, że wychodzą do domów zwykle w weekendy, na 4 godziny, niektóre mogą nocować. Możliwe są również odwiedziny rodziców w Placówce, odbywają się one w pokojach odwiedzin. Z wypowiedzi dzieci wynikało, że większość pragnęłaby częstszych i dłuższych wizyt rodziców w Placówce. Nierzadko jednak rodzice nie wywiązują się z obietnic danych dzieciom dotyczących tych kontaktów.

(Dowód: akta kontroli str. 57, 176-188)

Opieka nad dziećmi odbywa się zgodnie z grafikami dyżurów dziennych i nocnych. Są one przygotowywane z wyprzedzeniem co najmniej tygodniowym i 90% pracowników z którymi rozmawiano odnośnie tej kwestii nie wnosiła uwag co do tego. Również sposób przydzielania dyżurów, szczególnie nocnych, nie budził większych emocji. Zgodnie wszyscy twierdzili, że dyżury nocne są atrakcyjne pod względem finansowym, a dobór osób je pełniących, w opinii pracowników nie jest nastawiony na wyróżnianie lub dyskryminowanie kogokolwiek. Jedyne uwagi pracownicy zwrócili na sytuację osób, które tylko i wyłącznie pełnią dyżury nocne i w ten sposób ograniczają innym dostęp do nich. Z przeanalizowanych

grafików z 14 tygodni wynika, że zdarzyły się dwa dyżury nocne, do których wypełnienia przydzielony został psycholog. Obsadzanie dyżurów specjalistami wynika z sytuacji awaryjnych i nagłych.

Analiza grafików dyżurów, jak również wypowiedzi dzieci i pracowników wskazują, że w ciągu tygodnia dyżur nocny rozpoczyna się o godzinie 20.00 bądź 22.00 i kończy o 8.00 rano, wtedy na każdym piętrze jest jeden wychowawca. Dyżury poranne rozpoczynają się od godziny 8.00 lub od godziny 7.00. Zatem na porannych pobudkach są zawsze 2 osoby, po jednej na każdym piętrze i zazwyczaj trzecia, ale tylko na jednym z pięter, zwykle na pierwszym. Dyżury dzienne na każdym piętrze pełnią dwie osoby: jedna od 8.00 lub 7.00 do 20.00 lub 19.00, druga od godziny 11.00 do 21.00 lub od 12.00 do 22.00 lub od 13.00 do 21.00 lub od 14.00 do 22.00. Zatem w godzinach popołudniowych przy największej liczbie dzieci na każdym piętrze jest dwóch wychowawców, a na piętrze I dodatkowo jest w godzinach od 8.00 do 14.00 lub od 10.00 do 18.00 psycholog wspomagający. W trakcie dyżurów popołudniowych w wybranych dniach są obecni specjaliści na wcześniej wspomnianych tzw. społecznościach, w godzinach 16.00 - 18.00. Nie stwierdzono w tym obszarze nieprawidłowości. (Dowód: akta kontroli str. 97-103,105, 107,166-175)

Na terenie Placówki funkcjonuje kuchnia oraz stołówka. Kuchnia czynna jest codziennie od 6.00 do 15.00 lub 16.00. Przygotowywane są w niej śniadania i obiady, które dzieci spożywają na stołówce. Natomiast produkty lub półprodukty (czasem są to np. sałatki zrobione przez panie kucharki) na kolacje są pobierane przez poszczególne grupy i posiłek wieczorny jest już przygotowywany i spożywany przez wychowanków w aneksach kuchennych znajdujących się na piętrach. Obiady w opinii wszystkich stołujących się osób (dzieci i pracownicy) są bardzo dobre, porcje są wystarczające. Obiad zawsze jest dwudaniowy. Więcej uwag rozmówcy wnieśli do śniadań, że są zbyt mało urozmaicone, starsi wychowankowie uważają, że porcje są zbyt małe. Natomiast zawsze można dojeść kanapkami z dżemem. Po zjedzeniu kolacji aneks kuchenny jest sprzątany przez dyżurnego i raczej nie praktykuje się by po tym czasie z niego korzystano. Wskazane zatem byłoby w tym obszarze zweryfikować potrzeby dzieci i dostosować lub różnicować wielkość porcji w zależności od wieku dzieci. (Dowód: akta kontroli str.49, 176-188)

W Placówce Nr 10 zatrudnionych jest 17 wychowawców, z tego dwóch obecnie nie świadczy pracy (długotrwałe L-4, urlop macierzyński), 3 psychologów (jeden wspierający, a jeden zatrudniony będzie tylko do końca marca 2017 r.), 2 pedagogów, 2 pracowników socjalnych oraz 3 pielęgniarki, 1 dyrektor, 1 zastępca dyrektora. Ponadto na podstawie

umowy zlecenia zatrudnione są dwie osoby, do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. Wszyscy pracownicy posiadają kwalifikacje do zajmowanych stanowisk. W okresie od czerwca 2016 r. do dnia kontroli, tj. do 7 marca 2017 r. z Placówki nr 10 przeniesiono pięciu pracowników do innych placówek działających w ramach WCOW (dwoje do Placówki nr 4, i po jednym do Placówki nr 7, nr 12, nr 1). Natomiast w tym samym okresie sześciu pracowników zostało przeniesionych z innych placówek do Placówki nr 10. Zgodnie z oświadczeniem Dyrektora, ruchy kadrowe wynikały ze zmian organizacyjnych, wolnych miejsc pracy w danej placówce, dogodniejszych warunków zatrudnienia lub na prośbę pracownika. W wyniku zmian, niektóre z tych osób zrezygnowały z pracy. Osoby, z którymi rozmawiano, a które akurat podlegały przeniesieniu były z tego faktu zadowolone, niemniej wszyscy zwrócili uwagę na niekorzyści płynące z rotacji pracowników. Wszyscy zgodnie stwierdzili, że praca w Placówce nr 10 jest bardzo ciężka i zdarzają się sytuacje, że niektórzy nowi pracownicy po paru dniach rezygnują z niej. (Dowód: akta kontroli str. 166-175, 95)

Podsumowując należy stwierdzić, że w zakresie kontrolowanych zagadnień zarzuty przywołane w piśmie w obszarach stosowania przemocy wobec wychowanka potwierdziły się. Na dzień kontroli zostały one już wychwycone przez pracowników oraz Dyrektora Centrum i podjęto w tym obszarze kroki celem wyeliminowania ich. Na dzień kontroli nie zgłaszano takich sytuacji. W przypadku pozostałych zgłaszanych nieprawidłowości w obszarach: zajęć specjalistycznych, zajęć pozalekcyjnych, spędzania i organizacji czasu wolnego, kontaktów z rodziną, kwalifikacji pracowników, opieki dziennej i nocnej, wyżywienia nie znalazły one potwierdzenia. Natomiast trzeba mieć świadomość, że specyfika pracy w Placówce nr 10 (głównie nastawionej na interwencję i trudne przypadki wychowawcze) powoduje, że zamierzone działania określone w planach pracy specjalistów, czy działania zaplanowane przez wychowawców w zwykłym dniu pracy wychowawczej nie zawsze są możliwe do zrealizowania. Dużym utrudnieniem jest na pewno ciągły ruch wychowanków, tylko z nielicznymi można w tej sytuacji prowadzić systematyczną i ciągłą pracę, a tylko taka daje większe szanse na powodzenie w pracy wychowawczej.

Niepokojące natomiast są inne stwierdzone podczas kontroli fakty. Pobyt w Placówce nr 10 przez dzieci postrzegany jest jako „pobyt za karę". Również przenoszenie wychowanków z placówki do placówki w ramach WCOW nie sprzyja poczuciu bezpieczeństwa, stabilizacji, a rozdzielanie rodzeństwa (w tym także dzieci poniżej 10 roku życia, których podstawą przyjęcie do Placówki było nierozdzielanie z rodzeństwem) zaprzecza tezie budowania więzi pomiędzy członkami tej samej rodziny poprzez wspólne

zamieszkiwanie. Zgodnie z listą dzieci i oświadczeniem Dyrektora jest 7 dzieci, które w sumie mają 15 rodzeństwa poza Placówką nr 10. I jeśli nawet są to w większości uzasadnione działania o rozdzieleniu, poparte decyzjami zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, należy w jak największym stopniu eliminować takie praktyki i rozwiązywać problemy wychowawcze pojawiające się w pracy z wychowankami z jak najmniejszą szkodą dla podopiecznych. Tylko obiektywne przyczyny powinny uzasadniać przenoszenie i rozdzielanie dzieci i powinny to być rozwiązania stosowane tylko w ostateczności. Przeniesienie wychowanka czy rozdzielenie go z rodzeństwem tylko wybiórczo rozwiązuje problem, a w przyszłości może mieć konsekwencje nieodwracalnego zerwania więzi pomiędzy członkami jednej rodziny i tak już zaburzonej w swoim funkcjonowaniu. Z dokumentacji dzieci wynika, że część przypadków związanych z ich przenoszeniem była wynikiem zmian organizacyjnych jednostki, zmian nazw placówek, które w okresie ostatnich paru lat (szczególnie od 2015 r.) nasiliły się. Odnosząc się do tego zjawiska, stwierdzono w dokumentacji, na listach dzieci nieścisłości. Z różnych dokumentów otrzymanych podczas kontroli wynikają inne dane dotyczące miejsca pobytu danego wychowanka (opisana sytuacja w niniejszym wystąpieniu str. 6-7).

Niepokojące są też sytuacje, w których wychowankowie przebywający na stałe w MOS i MOW, a urlopowani bardzo rzadko do Placówki nr 10, nie mają w niej swoich stałych miejsc. Wszyscy rozmówcy zgodnie potwierdzili te praktyki. Nie buduje to w wychowankach poczucia bezpieczeństwa i przynależności. Podobnie sytuacja wygląda z dość znaczną rotacją pracowników. W wielu przypadkach nie ma na nią wpływu kadra zarządzająca, natomiast należy ją ograniczyć w możliwie największym stopniu, to może mieć przełożenie na ciągłą i stabilną pracę wychowawczą, tak istotną w pracy z dziećmi.

Zapisy Regulaminu WCOW Placówki nr 10 nie odzwierciedlają rzeczywistej organizacji Placówki, jest inny podział grup wychowawczych niż ten określony w Regulaminie.

Nie powinno również być sytuacji, aby we WCOW Placówce nr 10 przebywały dzieci na tzw. „przeczekaniu" z innych placówek wchodzących w skład WCOW. Powoduje to dodatkowe obciążenie dla dyżurującego wychowawcy, ze zwiększoną liczbą dzieci (przy ustalaniu grafików jeszcze niewiadomą liczbą). Pobyt tych wychowanków nie jest niczym uzasadniony, poza przyjętą wewnętrzną praktyką, wynikającą z zamykania niektórych placówek do godzin południowych. Takie rozwiązania zaburzają poczucie bezpieczeństwa i przynależności wychowanków.

W wyniku zakończonej kontroli uproszczonej stwierdzono nieprawidłowości:

1. Zapisy Regulaminu WCOW Placówki nr 10 nie odzwierciedlają rzeczywistej jej organizacji.
2. Wychowawcy dyżurujący we WCOW Placówce nr 10 sprawują opieką (w godzinach przedpołudniowych) nad wychowankami skierowanymi do innych Placówek WCOW, zamykanymi w godzinach przedpołudniowych.
3. Rozdzielanie rodzeństw i przenoszenie wychowanków w ramach WCOW (często związane z korzyściami wynikającymi z organizacji pracy wychowawczej).
4. Informacje zawarte w dokumentacji prowadzonej w Placówce odnośnie miejsca pobytu dzieci są niespójne.
5. Brak stałych miejsc w Placówce dla wychowanków przebywających w MOS i MOW.

Wobec dokonanych ustaleń wydaje się zalecenia pokontrolne:

1. Należy doprowadzić do zgodności zapisy Regulaminu WCOW Placówki nr 10 z jej rzeczywistą organizacją.

Podstawa prawna: art. 106 ust. 4 pkt 2 lit. h ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 575).

Termin realizacji: 30 czerwca 2017 r.

2. Należy zapewnić właściwą opiekę i organizację pracy wychowawczej we WCOW Placówce nr 10.

Podstawa prawna: § 13 ust. 1, ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: niezwłocznie.

3. Należy tylko w wyjątkowych i uzasadnionych dobrem dziecka sytuacjach rozdzielać rodzeństwa (nie kierować się korzyściami wynikającymi z organizacji pracy wychowawczej).

Podstawa prawna: art. 4 pkt 4, pkt 7, art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 697), § 13 ust. 1, ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: na bieżąco.

4. Należy rzetelnie i zgodnie ze stanem faktycznym prowadzić dokumentację dotyczącą wychowanków.

Podstawa prawna: § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: na bieżąco.

5. Każde dziecko wpisane do ewidencji placówki powinno mieć w niej swoje stałe miejsce.

Podstawa prawna: art. 4 pkt 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 697), § 13 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r., poz. 292).

Termin realizacji: na bieżąco.

Proszę o przekazanie informacji do tut. Wydziału odnośnie realizacji wydanych zaleceń i wskazanych w wystąpieniu uwag w funkcjonowaniu jednostki i sposobów ich eliminowania do 30 czerwca 2017 r.

Pouczenie:
Zgodnie z art. 197 d ust.1, 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2017 r., poz. 697 ze zm.), kontrolowana jednostka, której wydano lub nie zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia, zgłosić do niego zastrzeżenia.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danuta Zawiła
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej

(kierownik komórki do spraw kontroli)

.....
(kontroler)

Magda Saska
.....
(kontroler)

.....
(kontroler)